

Premievaststelling vrijwillige verzekering Ziektewet, WW, WAO en WIA 2018

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	2
1. Vrijwillige verzekeringen 2018	3
1.1. Algemeen	3
1.2. Het verzekerdenbestand	3
1.3. Premie Ziektewet	4
1.4. Premie WW	5
1.5. Premie WAO/WIA	5
Bijlage I Financieel overzicht vrijwillige verzekeringen	6
Colofon	7

Managementsamenvatting

Werknemers zijn verplicht verzekerd voor de werknemersverzekeringen. Zelfstandigen hebben de mogelijkheid om zich bij UWV vrijwillig te verzekeren voor de Ziektewet, WW, WAO en WIA of een combinatie hiervan. Het gaat hier om niet-verplicht verzekerde zelfstandigen en personen die tijdelijk niet werken, ontwikkelingswerkers en huishoudelijke hulpen.

Per 1 januari 2017 is het aantal vrijwillig verzekerden bij UWV ongeveer 17.800. Van het totaal aantal zelfstandigen is circa 2% vrijwillig verzekerd bij UWV. Dit lage percentage komt hoofdzakelijk doordat de aanmelding voor de vrijwillige verzekering bij UWV slechts onder bepaalde voorwaarden mogelijk is¹.

UWV stelt jaarlijks de premies voor de vrijwillige verzekeringen vast. In de Wfsv is opgenomen dat voor de WW, WAO en WIA geldt dat de premie niet meer dan het door het ministerie van SZW landelijk vastgestelde wettelijke premiepercentage mag zijn. De Ziektewet kent geen landelijk vastgesteld wettelijk percentage en kan daarom alleen op kostendekkend niveau vastgesteld worden².

In tabel 1 staan de premies voor de vrijwillige verzekeringen Ziektewet, WW, WAO en WIA voor het premiejaar 2018, die door de Raad van Bestuur van UWV zijn vastgesteld.

Voor de premieberekening bepalen we de verwachte lasten en het verwacht verzekerd bedrag in 2018. Zoals hierboven staat beschreven kan de Ziektewet-premie alleen kostendekkend worden vastgesteld en mogen de premies voor de vrijwillige verzekering WW, WAO en WIA niet meer bedragen dan de premies voor de verplichte werknemersverzekering WW, WAO en WIA.

Bij de WW gaat het om een gering aantal verzekerden (voornamelijk ontwikkelingswerkers) en niet meer dan enkele tientallen uitkeringsgerechtigden. Voor 2018 is de wettelijk vastgestelde premie WW voor werknemers (4,13%) hoger dan de berekende kostendekkende premie (1,60%). De premie WW vrijwillig verzekerden kan dus kostendekkend worden vastgesteld. De WW-premie is licht hoger dan in 2017 wat hoofdzakelijk komt door een afname in het verzekerd bedrag.

De premie WAO en WIA voor 2018 is gesteld op hetzelfde percentage als van de verplicht verzekerden, omdat het berekend kostendekkend niveau boven de wettelijk vastgestelde premie uitkomt. De geraamde kostendekkende premie WAO/WIA voor 2018 komt namelijk uit op 7,94%. De uitkeringslasten WAO/WIA voor 2018 zijn geraamd op € 32 miljoen bij een verzekerd bedrag van € 405 miljoen. Uit de premie kan € 28 miljoen aan uitkeringslasten worden gedekt. Het ontstane tekort van € 4 miljoen wordt betaald uit het Aof en de Whk.

Omdat de premies Ziektewet en WW kostendekkend kunnen worden vastgesteld resulteert het saldo vrijwillige verzekeringen op totaal niveau op € 4 miljoen (negatief). Dit tekort wordt dus veroorzaakt doordat de premies WAO/WIA niet kostendekkend kunnen worden vastgesteld.

Tabel 1 Premies vrijwillige verzekeringen 2014 – 2018

Premies in %

Premiepercentages	2014	2015	2016	2017	2018
Ziektewet					
Landelijk	9,95	9,50	9,30	9,20	9,00
Alfahulpen	8,80	8,40	8,25	7,95	7,80
WW	1,75	1,45	1,40	1,55	1,60
WAO	4,95	5,25	5,88	6,16	6,27
WIA	5,64	6,00	6,61	6,92	7,04

¹ Zie hoofdstuk 1.1.

² De premies vrijwillige verzekeringen hebben geen goedkeuring van de Minister van SZW nodig.

1. Vrijwillige verzekeringen 2018

1.1. Algemeen

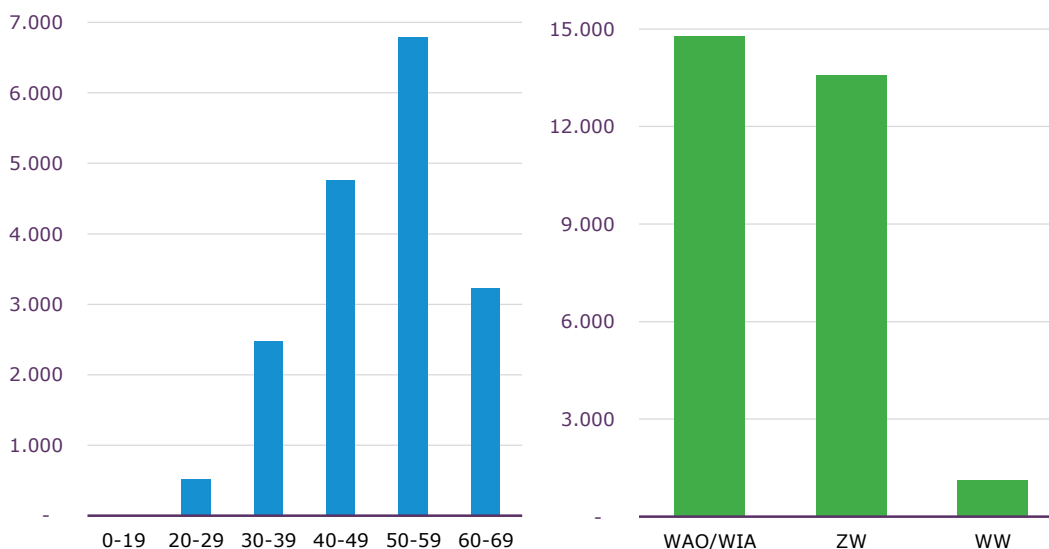
Een zelfstandige kan in aanmerking komen voor een vrijwillige verzekering bij UWV na beëindiging van een dienstverband of als een persoon na beëindiging van de WW uitkering zelfstandige wil worden. De aanmeldtermijn voor een vrijwillige verzekering bij UWV bedraagt 13 weken na een verplichte werknemersverzekering. Dit is de voornaamste reden dat van het totaal aantal zelfstandigen slechts circa 2% vrijwillig verzekerd is bij UWV voor de Ziektewet, de WAO/WIA en/of de WW. Per 1 januari 2017 is het aantal vrijwillige verzekerden bij UWV namelijk ongeveer 17.800. Een zelfstandige heeft daarnaast altijd de mogelijkheid een Ziektewet/WIA verzekering af te sluiten bij een private verzekeraar.

Voor de premieberekening bepalen we de verwachte lasten en het verwacht verzekerd bedrag in 2018. Daarnaast wordt er gerekend met het indexeringspercentage van 0,81% per 1 januari 2018 en zijn voor de ramingen de realisaties tot en met september 2017 gebruikt. De premies worden kostendekkend bepaald en zijn voor de WW, WAO en WIA gemaximeerd aan de verplichte premiepercentages van de werknemersverzekeringen. Vanaf 1 januari 2017 worden de WAO/WIA premiebatens in het Aof niet meer op de wet WAO verantwoord maar op de wet WIA, omdat een verzekerde geen WAO verzekering meer kan afsluiten³.

1.2. Het verzekerdenbestand

Per 1 januari 2017 heeft UWV ongeveer 17.800 vrijwillig verzekerden waarvan circa 4.500 met een uitkering⁴. De grootste groep vrijwillig verzekerden bij UWV bevinden zich in de leeftijdscategorieën 40-49 en 50-59 en de meeste verzekerden zijn verzekerd voor de WAO/WIA en/of Ziektewet. Als persoon kan je je verzekeren voor meerdere wetten, vandaar dat de aantallen in figuur 1.2. hoger liggen dan het totaal aantal vrijwillig verzekerden.

Figuur 1.1. Aantal vrijwillig verzekerden per leeftijdscategorie   **Figuur 1.2. Aantallen verzekerd per wet**

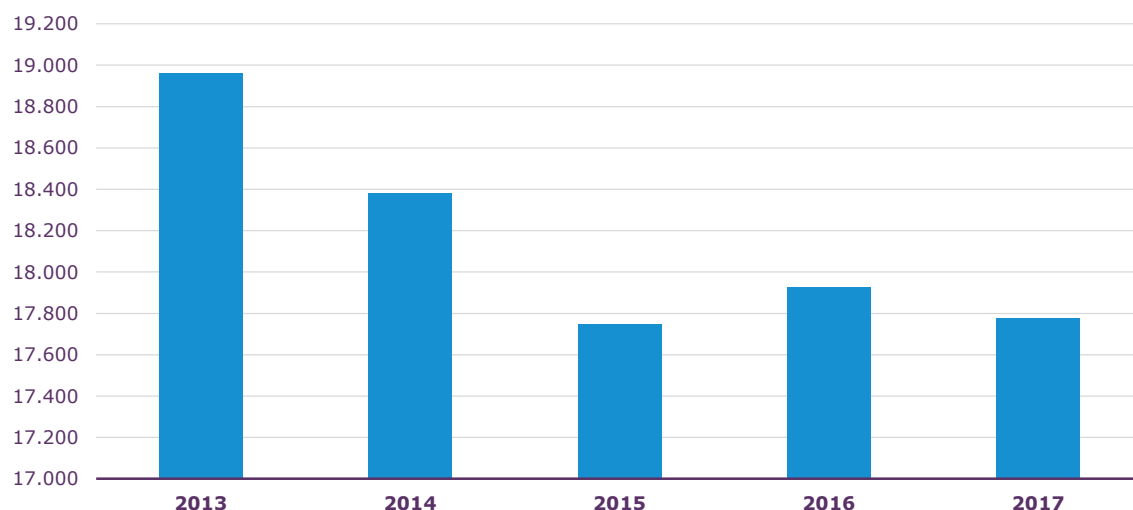

³ Uitzonderingen hierop zijn personen met een uitkering van minder dan 45-55% of met een terugval naar mate van arbeidsongeschiktheid die kleiner is dan 45-55% die daarnaast een eigen bedrijf starten, gaan werken als alfahulp of als particuliere (huishoudelijke) hulp, of in loondienst zijn en het werk tijdelijk onderbreken.

⁴ De verzekerde betaalt geen premie als er sprake is van een uitkering.

Figuur 1.3 laat zien dat het aantal vrijwillig verzekerden bij UWV de afgelopen jaren een dalende trend vertoont, met alleen een forsere daling in 2015 als gevolg van de vertraagde doorwerking van de afgelopen economische crisis in dit aantal.

Figuur 1.3 Aantal vrijwillig verzekerden 2013 – 2017

1.3. Premie Ziektewet

De vrijwillige verzekering Ziektewet kent 2 premies, namelijk een uniform landelijke premie en een premie voor degenen die ingezet worden voor het verlenen van huishoudelijke hulp, met hun eigen verzekeringsvoorwaarden (alfahulpen). UWV bepaalt het kostendekkende premiepercentage op basis van de raming van de totale lasten en het verwacht verzekerd bedrag in 2018⁵.

De formule voor de kostendekkende premie Ziektewet ziet er als volgt uit:

$$\text{De kostendekkende Ziektewet premie} = \frac{\text{Verwachte totale lasten Ziektewet}}{\text{Verwacht verzekerd bedrag Ziektewet}}$$

Het aantal vrijwillig verzekerden voor de Ziektewet is ongeveer 13.600. In 2017 zien we dat het volume in uitkeringsjaren afneemt, maar dat de gemiddelde jaaruitkering toeneemt⁶. Voor 2018 verwachten we een stabilisatie van het aantal uitkeringsjaren en een stijging van de gemiddelde jaaruitkering. Deze ramingen zijn gebaseerd op de gemiddelden van de afgelopen jaren en worden meegenomen in de aankomende Januarinota 2018 van UWV.

Dit heeft tot resultaat dat de uitkeringslasten voor 2018 hoger liggen (1,9 %) dan in 2017. De raming van de totale lasten komt voor 2018 uit op € 32 miljoen, waarvan € 28 miljoen uitkeringslasten, € 2 miljoen voor uitvoeringskosten en € 2 miljoen Zvw kosten.

Het geraamd verzekerd bedrag voor 2018 bedraagt € 356 miljoen. De raming van het verzekerd bedrag 2018 is gebaseerd op de ontwikkeling van het verzekerd bedrag in de afgelopen jaren.

Het kostendekkende premiepercentage voor 2018 is op basis van deze ramingen berekend op 9,00%. Bij de Ziektewet is er geen wettelijke maximering van toepassing.

Alfahulpen betalen een lagere premie van 7,80%, omdat ze de eerste 6 weken recht hebben op loondoorbetaling.

⁵ Vrijwillige verzekerden mogen zelf hun dagloon (verzekerd bedrag) kiezen tot het maximum dagloon.

⁶ De bedragen genoemd voor 2017 zijn gebaseerd op 9 maanden realisatie en betreffen hierom deels ramingen.

1.4. Premie WW

Bij de vrijwillige verzekering WW gaat het om een relatief gering aantal verzekerden en niet meer dan enkele tientallen uitkeringen⁷. Het volume in uitkeringsjaren neemt onder andere af aan de hand van de economische ontwikkeling. Daarnaast verwachten we dat de gemiddelde jaaruitkering in 2018 zal toenemen.

Dit heeft tot resultaat dat de uitkeringslasten voor 2018 lager liggen dan in 2017 (- 5,8 %). De raming van de totale lasten WW 2018 bedraagt € 0,9 miljoen, waarvan € 0,8 miljoen uitkeringslasten en € 0,1 miljoen voor uitvoerings- en Zvw kosten.

Het geraamd verzekerd bedrag voor 2018 bedraagt € 53 miljoen. De raming van het verzekerd bedrag 2018 is gebaseerd op de ontwikkeling van het verzekerd bedrag in de afgelopen jaren.

De verwachte kostendekkende premie voor 2018 bedraagt hierdoor 1,60%. Voor 2018 geldt een wettelijke maximumpremie van 4,13%. Dit is het totaal van de AWF-premie van 2,85% en de gemiddelde sectorpremie over uitkeringen van 1,28%. Bij de gehanteerde uitgangspunten blijft de kostendekkende premie van 1,60% onder de maximumpremie.

Voor de verdeling naar fonds (sectorfondsen: 0,15% en AWF: 1,45%) wordt de lastenverhouding van de verplichte WW-verzekering gebruikt. De relatief geringe instroom van WW-vrijwillig verzekerden zorgt er voor dat een gering deel van de lasten voor rekening van de sectorfondsen komt.

Ondanks dat de lasten lager zijn dan in 2017 stijgt het premiepercentage in 2018. Dit komt hoofdzakelijk door het lagere verzekerd bedrag in 2018.

1.5. Premie WAO/WIA

Het aantal vrijwillig verzekerden voor de WAO en WIA is ongeveer 14.800. De lasten en baten van WAO en WIA worden gezamenlijk gepresenteerd. De totale lasten WAO/WIA zijn voor 2018 geraamd op € 32 miljoen, waarvan € 28 miljoen uitkeringslasten WAO/WIA, € 2 miljoen uitvoeringskosten en € 2 miljoen Zvw kosten. Dit is een daling van 5% ten opzichte van 2017 en komt voornamelijk door het dalende aantal vrijwillig verzekerden voor de WAO/WIA.

Het geraamde verzekerde bedrag van de WAO/WIA voor 2018 bedraagt € 405 miljoen. De raming van het verzekerd bedrag 2018 is gebaseerd op de ontwikkeling van het verzekerd bedrag in de afgelopen jaren.

De kostendekkende premie vrijwillige verzekering voor de WAO/WIA komt in 2018 uit op 7,94%.

De WIA-premie voor vrijwillig verzekerden mag volgens de wet niet hoger gesteld worden dan de WIA-premie voor verplicht verzekerden. De premie voor verplicht verzekerden bestaat uit:

- de door het ministerie van SZW vastgestelde basispremie WAO/WIA (Aof-premie voor 2018: 6,27%),
- het door UWV vastgestelde rekenpercentage Whk WGA⁸ (voor 2018: 0,77%),

Het premiepercentage voor WIA-vrijwillig verzekerden in 2018 wordt hierdoor op 7,04% vastgesteld.

De premie WIA is daarmee 0,12%-punt hoger dan het percentage voor 2017. Deze stijging wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de toename van de Aof-premie met 0,11%-punt (2017: 6,16%), die door het ministerie van SZW wordt vastgesteld. De toename van de basispremie is niet gekoppeld aan de uitkeringslasten, die uit het Aof worden gefinancierd.

Ook de WAO-premie voor vrijwillig verzekerden mag volgens de wet niet hoger gesteld worden dan de WAO-premie voor verplicht verzekerden. De premie voor verplicht verzekerden bedraagt 6,27% voor 2018. Het gaat bij deze verzekeringsvorm om een aantal personen, dat nog op basis van de WAO verzekerd kan zijn. In beginsel is instroom in de WAO niet meer mogelijk. Echter op basis van bestaand overgangsrecht kunnen personen nog in de WAO stromen (zie ook voetnoot 1).

De baten bij de premies WAO/WIA voor 2018 worden geraamd op € 28 miljoen. Dit betekent dat het tekort van € 4 miljoen wordt betaald uit het Aof en de Whk.

⁷ Bijvoorbeeld ontwikkelingswerkers

⁸ Met ingang van 1 januari 2017 is er geen uitsplitsing WGA vast en –flex, omdat het eigenrisicodragerschap WGA in de Whk is uitgebreid met de WGA voor het flexibele personeel. Het eigenrisicodragerschap was alleen voor de WGA vast. Werkgevers zijn voor het gehele WGA-vast en –flex bij UWV verzekerd of bij een verzekeraar.

Bijlage I   Financieel overzicht vrijwillige verzekeringen

Bedragen in miljoen euro's	2014	2015	2016	2017	2018
Baten					
Premiebaten	57	56	60	61	61
WAO/WIA	23	24	27	28	28
Ziektewet	33	32	32	33	32
WW	1	1	1	1	1
Totale baten	57	56	60	61	61
Lasten					
Uitkeringslasten	64	60	59	57	57
WAO/WIA	32	31	31	30	28
Ziektewet	31	28	27	27	28
WW	1	1	1	1	1
Zvw	4	4	4	4	4
Uitvoeringskosten	5	4	4	4	4
Totale lasten	73	68	67	65	65
Saldo	-16	-12	-6	-4	-4

Colofon

Uitgave

Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
Financieel Economische Zaken
afdeling Planning, Control en Analyse

Postadres

Postbus 58285
1040 HG Amsterdam

Inlichtingen

Fondsenbeheer@uwv.nl

Redactie

Coen Akkerman
Emiel Zegers

